

Jerzy Pereyma

Klub Polarny

Polskie Towarzystwo Geograficzne

jerzy.pereyma@uni.wroc.pl

35 SYMPOZJÓW POLARNYCH

W dniach 5-7 czerwca 2014 roku we Wrocławiu odbędzie się XXXV Sympozjum Polarne. Tradycja naukowych i koleżeńskich spotkań polskich badaczy polarnych rozpoczęła się wiosną 1972 roku, kiedy to we Wrocławiu odbyło się Sympozjum Spitsbergeńskie, zorganizowane przez Instytut Geograficzny Uniwersytetu Wrocławskiego, podczas którego przedstawiono wyniki wypraw naukowych na Spitsbergen w latach 1970 i 1971. Uczestnicy zjazdu skierowali memoriał do władz Polskiego Towarzystwa Geograficznego w sprawie utworzenia Klubu Polarnego. Zarząd Główny PTG wyraził zgodę i w marcu 1974 roku, również we Wrocławiu, przy okazji kolejnego (drugiego) Sympozjum Spitsbergeńskiego, odbyło się pierwsze spotkanie Klubu. Jego Przewodniczącym został prof. Alfred Jahn, a sekretarzem doc. dr Stanisław Baranowski. Kolejny zjazd badaczy polarnych miał miejsce w kwietniu 1975 roku, również we Wrocławiu i nosił jeszcze nazwę Sympozjum Spitsbergeńskiego. W następnym roku polarnicy spotkali się w Toruniu, a zjazd nosił już nazwę „Sympozjum Polarne”. W niemal wszystkich Sympozjach Polarnych uczestniczyli goście zagraniczni, m. in. z Norwegii, Rosji, Wielkiej Brytanii, USA, Niemiec, Islandii, Czech, Ukrainy, Kanady.

Obie nazwy w sprawozdaniach organizatorów, relacjach oraz wydanych materiałach (1974, 1975, 1977) przeplatały się ze sobą, a aktualna numeracja Sympozjów Polarnych (tab.) datuje się od zjazdu w 1974 roku, czyli od momentu powołania Klubu Polarnego, jako oddziału Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Sympozja Polarne do roku 2008 odbywały się z reguły co roku, a podczas XXXII we Wrocławiu, zjazd postanowił, że będą odbywać się co dwa lata. Ponieważ nie było zjazdu polarnego w 2001 roku, tegoroczne spotkanie we Wrocławiu ma numer XXXV.

Liczebność uczestników Sympozjów zazwyczaj wynosiła ok. 120 – 150, czasem sięgała 300. Sympozja były organizowane przeważnie jako krajowe, a niektóre jako międzynarodowe. Tradycyjnie realizowane były w trójdzielnej formule: sesje naukowe, zebrania Klubu Polarnego, Komitetu Badań Polarnych PAN i jego Komisji oraz spotkania towarzyskiego. Niezmiernie ciekawym elementem tych ostatnich, były pasjonujące i pełne humoru „gawędy polarne” Stanisława Siedleckiego.

Efektym publikacyjnym były zarówno skromne zeszyty z materiałami jak i obszerne tomy polsko- i anglojęzyczne. Niektóre ośrodki organizujące wydawały monografie (Kraków, Wrocław), a przez kilka lat wychodziły regularne tomy *Polish Polar Studies* (Lublin, Warszawa). Sympatycznym akcentem były sympozja dedykowane wybitnym badaczom polarnym na ich 80-te urodziny: prof. Stanisławowi Siedleckiemu (Gdańsk – Jurata, 1992), prof. Alfredowi Jahnowi (Wrocław – Książ, 1995). Pod hasłem polarnych obchodów rocznicowych odbyły się Sympozja w: Poznaniu w 1984 r. (50-lecie I-jej wyprawy na Spitsbergen), Toruniu w 1989 r. (30-lecie polskich badań w Antarktyce), Warszawie w 1997

(50-lecie wypraw MRG i założenia Polskiej Stacji w Hornsundzie), Warszawie w 1998 (100-lecie wyprawy antarktycznej na statku „Belgica”). W warszawskim Sympozjum Polarnym 1997 roku wziął udział Prymas Polski kardynał Józef Glemp, który rok wcześniej odwiedził stację w Hornsundzie. Został też członkiem Klubu Polarnego. Szczególny charakter miało uroczyste spotkanie polarników (IX Sympozjum Polarne) na Zamku Królewskim w Warszawie jesienią 1982 roku. Z uwagi na rygory stanu wojennego, sympozjum poświęcone 50-leciu I-ej Polskiej Wyprawy Polarnej na Wyspę Niedźwiedzią, nie było zbyt liczne. Odbyła się uroczysta sesja, z udziałem uczestników tej wyprawy. W sesji wzięli udział inż. Czesław Centkiewicz (kierownik wyprawy) oraz prof. Stanisław Siedlecki. Trzeci uczestnik zimowania 1932/33 inż. Władysław Łysakowski, pomimo nalegania organizatorów, oraz osobistego autora niniejszego opracowania, na uroczystość nie przybył. Po II wojnie światowej osiadł w Jeleniej Górze i nie wykazywał zainteresowania problematyką polarną oraz udziałem w rocznicowych obchodach.

35 Sympozjów Polarnych (a może 36?), oraz liczne inne spotkania naukowe i towarzyskie, to wielkie świadectwo polskiej aktywności w światowych badaniach polarnych i dowód na niesłabnące zainteresowanie w odkrywaniu tajemnic, wciąż jeszcze mało poznanych zakątków Ziemi

Sympozja polarne

Sympozjum Spitsbergeńskie	Wrocław 1972
Sympozjum Spitsbergeńskie (I Sympozjum Polarne)	Wrocław 1974
Sympozjum Spitsbergeńskie (II Sympozjum Polarne)	Wrocław 1975
III Sympozjum Polarne	Toruń 1976
IV Sympozjum Polarne	Poznań 1977
V Sympozjum Polarne	Gdańsk 1978
VI Sympozjum Polarne	Łódź – Burzenin 1979
VII Sympozjum Polarne	Kraków – Osieczany 1980
VIII Sympozjum Polarne	Katowice 1981
IX Sympozjum Polarne	Warszawa – Zamek Królewski 1982
X Sympozjum Polarne	Toruń 1983
XI Sympozjum Polarne	Poznań 1984
XII Sympozjum Polarne	Szczecin 1985
XIII Sympozjum Polarne	Gdańsk 1986
XIV Sympozjum Polarne	Lublin 1987
XV Sympozjum Polarne	Wrocław 1988
XVI Sympozjum Polarne	Toruń 1989
XVII Sympozjum Polarne	Poznań – Błaziejewko 1990
XVIII Sympozjum Polarne	Szczecin – Świnoujście 1991
XIX Sympozjum Polarne	Gdańsk – Jurata 1992
XX Sympozjum Polarne	Lublin 1993
XXI Sympozjum Polarne	Warszawa 1994
XXII Sympozjum Polarne	Wrocław – Książ 1995
XXIII Sympozjum Polarne	Sosnowiec 1996
XXIV Sympozjum Polarne	Warszawa 1997
XXV Sympozjum Polarne	Warszawa 1998

XXVI Sympozjum Polarne	Lublin 1999
XXVII Sympozjum Polarne	Toruń 2000
XXVIII Sympozjum Polarne	Poznań 2001
XXIX Sympozjum Polarne	Kraków 2003
XXX Sympozjum Polarne	Gdynia 2004
XXXI Sympozjum Polarne	Kielce 2005
XXXII Sympozjum Polarne	Wrocław 2008
XXXIII Sympozjum Polarne	Łódź 2010
XXXIV Sympozjum Polarne	Sosnowiec 2012
XXXV Sympozjum Polarne	Wrocław 2014